

Posudok bakalárskej práce

Ústav pro klasickou archeologii

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Autor práce: Jan Ždimera

Názov práce: Lučičtství v předřímské Itálii mezi místním vývojem, vnějším vlivem a ikonografickou konvencí

Autor posudku: Dr. Marek Verčík (oponent)

Kritéria hodnotenia	Maximálne možné ohodnotenie	Dosiahnuté ohodnotenie
Vytýčenie hlavného cieľa práce a jeho dosiahnutie	5	3
Štruktúra práce a zvolené metódy	5	4
Práca s literatúrou	5	1
Formálna stránka práce	5	1
Dosiahnuté výsledky	10	5
Počet bodov	30	14

Hodnotenie: 1 = 30 – 26, 2 = 25 – 20, 3 = 19 – 15, neprospel = >15

Predložená záverečná práca ponúka prehľad k téme lučičtstva a využitia luku v predřímskej Itálii, presnejšie v období od 9. do 4. stor. pred Kr. (orientalizujúce až klasické obdobie). Textová časť práce (32 strán) je doplnená o katalóg archeologických nálezov streliak šípov a ikonografických zobrazení (46 strán) a zoznam literatúry (3 strany). Fotky, kresby a ilustrácie vzťahujúce sa k téme sú integrované v katalógu. Predložený manuskript teda spĺňa základné formálne kritéria kladené na záverečnú prácu, aj keď by sa v tomto prípade dala autorovi vytknúť stručnosť samotnej textovej časti. Horší dojem, bohužiaľ, zanecháva predložená práca pri bližšom pohľade na jej obsah, formu a štruktúru.

Aj keď hlavný cieľ práce je vytýčený jasne a zohľadňuje aktuálny stav bádania k rovnakým alebo podobným témam v oblasti antického Stredomoria, ďalšie čiastkové ciele buď chýbajú alebo nie sú definované dostatočne zreteľne. Nie je napríklad zrejmé, z akého dôvodu sa práca – v protiklade s oficiálnym zadáním – ohraničuje len regióny Etrúrie, etruskej Kampánie a popádskej oblasti, resp. Latium. Na základe akých kritérií boli uvedené regióny zvolené? Taktiež nie sú jednoznačne definované archeologické kontexty, z ktorých pochádzajú jednotlivé doklady lučičtstva (napr. sídliská, svätyne, hroby, depoty atď.), čo má zásadný vplyv na ich interpretáciu. Obdobný následok má aj chýbajúca kategorizácia umeleckých predmetov (a ich kontextov) vybraných za účelom ikonografickej analýzy. Odpoveď na výskumnú otázku, t.j. či je možné predpokladať využitie tzv. skýtskych lukov vo vybraných regiónoch alebo sa jedná v prípade takýchto zobrazení len o prevzatú, pôvodne grécku ikonografickú konvenciu, nie je taktiež možné zodpovedať bez detailnej definície spôsobu zobrazovania lukostrelcov a predovšetkým tzv. skýtskych lukov v archaickom a klasickom Grécku (resp. rešerše a odkazov na odbornú literatúru).

Do istej miery je posledná výtka zohľadnená v kap. 3 („Skýtsí lukostrelci“), ktorá sa nachádza medzi úvodom a staňou venujúcou sa rozboru materiálu. Jej zaradenie do úvodnej časti by ale skôr zodpovedalo zadaniu práce a najmä lepšej čitateľnosti. Vzhľadom k tomu, že vychádzajú

z úvodu nie je prepojenie so „skýtskou“ tematikou až také zrejme (táto informácia je spomenutá len 1x v druhej vete samotného úvodu), tak obsah tejto izolovane stojacej kapitoly je len ťažko uchopiteľný. Samotná štruktúra práce je ale napriek tomu jasne vystavaná a zvolené metódy sú správne. Taktiež treba vyzdvihnúť, že študent si je vedomý rôznych metodologických obmedzení pri práci s jednotlivými kategóriami nálezov a prameňov.

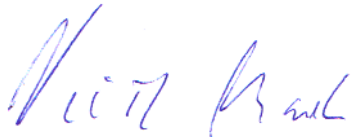
Zásadné nedostatky sú pozorovateľné pri práci s literatúrou a dajú sa rozdeliť do dvoch kategórií. Tú hlavnú tvoria chyby formálneho charakteru ako sú: spôsob citovania v zozname literatúry na mnohých miestach nezodpovedá citačným normám UKAR-u, citovanie online zdrojov v celej ikonografickej časti katalógu je nesprávne, časté zamienanie spojovníkov/pomlčiek u citácií v texte, preklepy navodzujúce dojem nedostatočnej kontroly. Závažnejšie pôsobia chyby týkajúce sa neuvádzania viacerých prác citovaných v texte v záverečnom zozname literatúry (napr. Stary 1981; Cerchiai 1995; Winter 2009; Sassatelli et al. 2019). Po obsahovej stránke je problematické, že študent nezohľadnil veľké množstvo aktuálnych prác venujúcich sa danej téme. Predovšetkým sú to publikácie nálezov pochádzajúcich z gréckych ako i ne-gréckych lokalít v južnom Taliansku a na Sicílii (napr. Graells i Fabregat – Longo 2018; Scarci – Graells i Fabregat – Longo 2022). Ďalej sú to štúdie venujúce sa špecificky problematike tzv. „skýtskych“ streliek v Európe, Egejskej oblasti alebo Anatólii (napr. Hellmuth 2006; Yalçıklı 2006; Baitinger 2016). Nepovšimnutá zostala aj obsiahla a aktuálna diskusia o technologickom transfere v oblasti vojenstva (napr. Verčík 2014; Graells i Fabregat 2020).

V obdobnej, ak nie vo väčšej miere ako tomu bolo v prípade literatúry sú nedostatky viditeľné aj u formálnej stránky predloženej práce. Heslovite sa jedná o zlú textovú úpravu (posunuté odseky, veľké medzery v texte, nepravidelné riadkovanie medzi textom a nadpismi), gramatické chyby a množstvo preklepov, chýbajúcu interpunkciu, pravidelné a nesystematické využívanie skratiek (č. alebo číslo; Br. Museum alebo British Museum; mez. alebo mezi atď.), nesprávne zvolenú terminológiu a výrazy (napr. na str. 25: „lovec na čísle 78“ namiesto „zobrazení lovce na váze č. 78“), nesprávne údaje (napr. zoznam literatúry sa začína už na strane 86 a nie 87 ako je uvedené v obsahu), alebo zaradenie podkapitoly bez obsahu (str. 17, kap. 4.1.1.2 Dvojbrité trojúhelníkové hroty se zpětným trnem).

Dosiahnuté výsledky sú charakterizované silným nepomerom medzi prácou s archeologickými nálezmi (len 39 exemplárov!) a ikonografickou analýzou, čo je zrejme aj z počtu strán venovaných obom kategóriám v diskusii, kap. 5 (1 strana vs. 7 strán). V kap. 5.1 („Hroty šípů“) na str. 30, ktorá v podstate pozostáva len z dvoch krátkych odsekov, sa autor vracia k už raz uvedeným informáciám týkajúcich sa tvaru streliek šípov z regiónu, avšak bez ďalších doplňujúcich pozorovaní; v tomto prípade by bolo zaujímavé vedieť či a aké sú chronologické rozdiely medzi jednotlivými nálezmi, kde a ako sú rozšírené uvedené typy, aký bol ich funkčný kontext, s akými zbraňami alebo inými objektami boli nájdené, aký je ich súvis s nálezmi z južného Talianska a Sicílie, alebo západného Stredomoria a punského sveta? Úplne chýba diskusia alebo predstavenie iných nálezov spojených s lučičníctvom, ktoré autor uviedol v abstrakte, resp. sú menované v zadaní práce, a to sú rôzne chrániče rúk a predlaktia, napínacie súpravy atď. Časť venovaná ikonografii sa naopak vyznačuje istou mierou zovšeobecňovania; napr. na str. 15 „V ikonografii jsou skýtské luky často zobrazovány velmi krátké“ nie je jasné, o akú kategóriu pamiatok sa jedná, či sú to zobrazeniach na vázach alebo architektonická plastika, čo má zásadný vplyv na interpretáciu týchto zobrazení; takisto aj na str. 38 „kde skýtskí lučičníci tvoří naprostou většinu zobrazení“. Taktiež nie je zreteľne rozlišované medzi importovanými a lokálnymi výrobkami (napr. na str. 20, kde je k vázám z orientalizujúceho obdobia priradená aj „importovaná kypro-foinická patera“). Rovnako autor nerozlišuje medzi možnými regionálnymi vplyvmi v ikonografii skúmaných oblastí, predovšetkým v Kampánii

priamo susediacej s gréckymi sídliskami v južnom Taliansku. Zásadným nedostatkom je chýbajúca (pod)kapitola, ktorá by sa prehľadne venovala porovnaniu získaných informácií s ikonografickou konvenciou v gréckom svete a to diachrónnym spôsobom; kap. 5.2.10 („Východořecký vlivl v ikonografii“) o rozsahu 1 odseku na str. 37 tento nedostatok určite nezapĺňa. Zovšeobecňovanie ako také je typické aj pre zvyšné časti textu, pričom tvrdenia sú prezentované bez akejkol'vek podpory v historických alebo archeologických prameňoch (napr. na str. 9: „Jejich výroba je ale snazší a rychlejší než u zpětných kompozitních luků). Celkovo tak vzniká dojem tematicky rozsiahlej, avšak do istej miery povrchno vypracovanej práce.

Predložená záverečná práca síce ukázala vážny záujem autora o danú tému, avšak viaceré nedostatky tento potenciál výrane negujú; okrem dosiahnutých výsledkov sú to predovšetkým faktory ako práca s literatúrou a formálna stránka. Z tohto dôvodu neodporúčam predloženú záverečnú prácu na obhajobu. Prácu hodnotím známku **neprospel**.

Sinsheim, dňa 15.08.2024